

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE O NACRTU ZAKONA O POTROŠAČKIM KREDITIMA

Ministarstvo ekonomije je 10. maja 2012. godine stavilo na javnu raspravu Nacrt zakona o potrošačkim kreditima, čiji tekst je objavljen na sajtu Ministarstva i portalu e-uprave. Takođe, shodno propisanim obavezama, javni poziv za učešće u javnoj raspravi objavljen je u dnevnom listu Pobjeda i pozvani su svi zainteresovani subjekti da daju svoje komentare, primjedbe, predloge i sugestije na Nacrt zakona o potrošačkim kreditima.

Okrugli stolovi o Nacrtu zakona o potrošačkim kreditima održani su 04. juna 2012. godine u Bijelom Polju, 05. juna 2012. godine u Baru i 06. juna 2012. godine u Podgorici.

Dana 04.06.2012. godine, u prostorijama Opštine Bijelo Polje održan je okrugli sto o Nacrtu Zakona o potrošačkim kreditima. Raspravi su pored predstavnika obrađivača propisa prisustvovali Bankarski ombudsman, predstavnici NVO EKOM, Tržišne inspekcije, Ministarstav zdravlja, Opština Bijelo Polje i Pljevlja i Centralne banke Crne Gore.

Poslije uvodne riječi Darke Radović, poslovnog sekretara i Milana Mijovića predsjednika NVO ECOM, uslijedilo je uvodno izlaganje advokata Jovana Poleksića koji je ujedno bio i koordinator ove javne rasprave. G-din Poleksić je zatim zamolio gospođu Radu Marković da ukratko izloži kako je došlo do izrade nacrtu ovog zakona.

U uvodnoj riječi, Glavni tržišni inspektor Rada Marković je kao predstavnik Ministarstva ekonomije napravila osvrt na nacrt zakona, ističući razloge za donošenje novog – posebnog zakona o ovoj oblasti, koja je do sada bila djelimično regulisana u sklopu Zakona o zaštiti potrošača.

Nakon uvodnog izlaganja, riječ je data gospodinu Halilu Kalaču, bankarskom ombudsmanu. G-din Kalač je na samom početku iznio svoje opservacije o tekstu nacrtu zakona i postavio pitanje da li su u ovom nacrtu pobrojani sva prava klijenata odnosno njihovih jemaca, i u vezi sa tim istakao da nacrtom zakona to nije na pravi način urađeno. Bankarski ombudsman je istakao da je sam naziv ovog nacrtu zakona problematičan ističući da su potrošački krediti samo jedna vrsta bankarskih proizvoda. Ombudsman je zatim pomenuo i pitanje dokumentacije koja čini sastavni dio ugovora i postavio pitanje da li je fizičko lice zaštićeno i da li je ono ravnopravno sa kreditorom, ističući da se položaj klijenta mora ojačati i da mora da zna koja su njegova prava. Istakao je da je do sada banka mogla da jednostrano mijenja osnovne elemente ugovora, npr., da povećava kamatnu stopu, obračunava troškove za koje klijent nije znao, da raskine ugovor, a da pri tome ne traži nikakvu saglasnost od klijenta. Po mišljenju ombudsmana potrebno je da ovaj Zakon to eksplicitno zabrani i da se precizira da nema jednostrane promjene osnovnih elemenata u ugovoru, da se ne bi ponavljala situacija koja je do sada bila u Crnoj Gori. Takođe, ombudsman smatra da treba eksplicitno navesti slučajeve kada banka može jednostrano raskinuti ugovor. Po njegovom mišljenju, ovaj zakon ne tretira veliki broj kredita i drugih bankarskih proizvoda kao npr platne kartice, tekući račun itd. Poseban akcenat stavio je na sve kreditne aranžmane koji su sklopljeni prije npr. 10 godina i čija realizacija teče, a koji su urađeni u formi koja neće u potpunosti odgovarati odredbama ovog zakona (član 36). Što se tiče kamatnih stopa, ombudsman navodi da mora jasno biti definisano kada se mijenju, da se moraju tačno definisati parametri koji u svakom momentu moraju biti dostupni javnosti i da se kamate na osnovu njih moraju mijenjati. Bankarski ombudsman je na samom kraju dao i konkretan predlog da žirantstvo bude zasnovano samo na osnovu ugovora o žiriranju koji će se potpisivati kod notora, čime bi se spriječila bilo koja vrsta zloupotreba dokumentacije.

Nakon izlaganja bankarskog ombudsmana, g-đa Rada Marković se zahvalila na sugestijama koje je dao bankarski ombudsman, ističući njihov značaj za nacrt zakona.

G-đin Zvezdan Čađenović, predstavnik GFA (IPA 2011 EU projekta) dodao je da će se ovim zakonom značajno popraviti odnos klijenta i banaka, posebno ističući prethodno obavještanje kod oglašavanja kao i jedinstveni obrazac za kredite. On je istakao da su ovim zakonom obuhvaćeni i krediti koje zaključuju fizička lica, kada ne rade u svojoj poslovnoj sferi života, stambeni krediti i hipotekarni krediti, kao korpus kredita koji su najzastupljeniji. Ovim zakonom su pokrivena i kreditne kartice, i za razliku od direktive nema isključenja iz direktive – za kredite manje od 200 eura i veće od 75 000 eura. G-din Čađenović je istakao da je ovim zakonom obuhvaćen i realni sektor, što predstavlja veliku novinu.

U organizaciji Centra za zaštitu potrošača u Baru je 05.06.2012. godine u prostorijama Skupštine opštine Bar održan okrugli sto o Nacrtu zakona o potrošačkim kreditima.

Okruglom stolu su pored organizatora prisustvovali predstavnici predlagača propisa - Ministarstva ekonomije, predstavnik GFA (IPA 2011 EU projekta) Zvezdan Čađenović, predsjednik NVO „ECOM“ Milan Mijović, kao i predstavnici primorskih opština i Tržišne inspekcije.

U ime CEZAP-a prisutne je pozdravio Predrag Boljević, kratko prokomentarisao nacrt zakona i istakao da bi zakon trebao imati i odredbe o žirantima, nakon čega je dao riječ g-đi Radi Marković, Glavnom tržišnom inspektor.

G-đa Marković se nakon pozdravnih riječi osvrnula na okrugli sto koji je u organizaciji ECOM-a održan prethodnog dana u Bijelom Polju i istakla da je toj raspravi prisustvovao bankarski ombudsman, te da je rasprava bila veoma živa i da je ista dugo trajala.

G-đa Marković je istakla da je nacrt zakona pripremila Ministarstvo ekonomije uz pomoć i sugestije Centralne banke, IPA EU projekta 2009 i drugih organa, kao i to da su obrađivači u međuvremenu (od objavljivanja teksta nacrta zakona na sajtu Ministarstva) uradili određene izmjene i dopune, i zamolila je sve zainteresovane strane da ukažu na eventualne propuste i daju sugestije. Dalje je istakla da se moraju štiti potrošači na planu kreditiranja. Kod izrade ovog zakona motivi su bili da ispune dvije dimenzije – da se obezbijedi zaštita prava potrošača na ovom području kao u zemljama članicama EU i da se relevantna EU Direktiva u potpunosti prenese u nacionalni pravni sistem, shodno obaveznoj Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore EU. Zakon se bavi jednim segmentom – tržištem kredita.

Po g-đi Marković naročito važno poglavlje je poglavlje informisanja koje obavezuje kredite da kod oglašavanja proizvoda na reprezentativnom primjeru prikažu sve neophodne informacije, tj informacije na osnovu kojih potrošač može da upoređuje kredite kod različitih ponuđača.

Dalje je navela da nacrt zakon sadrži odredbe o provjeri kreditne sposobnosti potrošača, efektivnoj kamatnoj stopi, evidenciji kreditora i kreditnih posrednika kao i odredbe o načinu podnošenja prigovora od strane potrošača. Kao značajno je navela da je u potpunosti prenijeta Direktiva EU o potrošačkim kreditima, a pored same sadržine Direktive vodilo se računa i o crnogorskim specifičnostima.

Zvezdan Čađenović, predstavnik GFA (IPA 2011 EU projekta) istakao je da smatra da će ovaj zakon napraviti veliki iskorak, a da je značajno to što zakon uređuje i realni sektor. Istakao je da je direktiva o potrošačkim kreditima u potpunosti prenijeta i prilagođena crnogorskoj stvarnosti.

Predrag Boljević je istakao da su žiranti zaštićeni Zakonom o krivici, ali da se možda ovo pitanje moglo naći i u ovom nacrtu zakona.

Predstavnica opštine Kotor, g-đa Radulović_iznijela je svoj stav da bi u prelaznim i završnim odredbama nacrtu zakona trebalo u članu 36 da se navede i član 22 koji reguliše pitanje o prijevremenom otplati.

Dana 06.06.2012. godine, u prostorijama Privredne komore Crne Gore, a u organizaciji Ministarstva ekonomije održan je okrugli sto o Nacrtu Zakona o potrošačkim kreditima. Okruglom stolu su pored članova radne grupe zadužene za izradu zakona prisustvovali i predstavnici Centralne banke Crne Gore, bankari, privrednici, članovi potrošačkih organizacija i drugi predstavnici stručne javnosti.

Pomoćnik ministra ekonomije Zoran Perišić istakao je da će Zakon o potrošačkim kreditima prvi put definisati odnos klijenta banke i kreditora kao i u razvijenim zemljama. On je dodao da će ovaj zakon omogućiti da ugovori budu fer, te da svaki klijent treba da bude detaljno informisan o svim aspektima ugovora prije potpisivanja, kao i to da zakon uređuje način zaštite u slučaju povrede prava potrošača.

Nacrt zakona o potrošačkim kreditima, kako je rečeno, odnosi se samo na dio kredita koje uzimaju fizička lica. Nadzor nad primjenom ovog zakona obavljaće Centralna banka nad bankama, a Tržišna inspekcija nad ostalim davaocima usluga, odnosno kredita.

Darko Bulatović iz Centralne banke Crne Gore osvrnuo se na primjedbe koje je Centralna banka uputila na Nacrt zakona, i izrazio zadovoljstvo nacrtom zakona u dijelu koji se tiče vršenja kontrole po svakom pojedinačnom slučaju.

Predstavnik Erste banke i član Odbora Udruženja banaka Željko Pavićević upozorio je da će se pojedinim odredbama zakona kojim su tretirani potrošački krediti komplikovati odnos kreditora i potrošača, jer su "široko postavljene". On je postavio pitanje zašto Nacrt zakona o potrošačkim kreditima, u koji je ugrađena Direktiva 48 Evropskog parlamenta, nije uveo izuzeća koja ta direktiva predviđa u dijelu isključenja kredita namijenjenih sticanju i zadržavanju vlasništva na nekretninama i kredita čiji je iznos manji od 200 i veći od 75.000 eura. Mislim da je pristup po kome se nijesu ugradila ta izuzeća pogrešan, suprotan duhu potrošačkih kredita, te da će tako široko postavljena pravila iskomplikovati odnos kreditor – potrošač – kazao je predstavnik Erste banke.

Predstavnik AIM projekta „Pristupanje unutrašnjem tržištu“ Zvezdan Čađenović odgovorio je da direktiva EU zemljama članicama dozvoljava da izuzetke ne uvrste i time prošire polje primjene nacionalnog propisa. On je takođe istakao da krediti ispod 200 i iznad 75.000 eura nijesu uvršteni, jer zakonodavnim okvirom treba izaći u susret novim oblicima kreditiranja i stilu života. Kao primjer je naveo da su krediti ispod 200 eura krediti koje svakodnevno koristimo upotrebom kreditnih kartica. Samo smo radili ono što direktiva dozvoljava i ono što je uradila većina država članica EU", dodao je Čađenović.

Bankarski ombudsman Halil Kalač ocijenio je da je nacrt zakona dobar, ali da je potrebno dodatno unapređivanje posebno u dijelu ravnopravnog odnosa kreditora i klijenata, a smatra i da je trebao uključiti i ostale proizvode i usluge banaka. On takođe smatra da zakonom treba obuhvatiti što više bankarskih proizvoda i usluga, te bolju zaštitu žiranata.

Glavni tržišni inspektor Rada Marković pojasnila je da pitanja žiranata nije predmet regulisanja ovog zakona.

Pored primjedbi i sugestija koje su iznijete na okruglim stolovima, Ministarstvo ekonomije je i sve ostale pristigle primjedbe i sugestije analiziralo, nakon čega je jedan broj njih prihvaćen.

Na osnovu prihvaćenih primjedbi i sugestija, izvršene su izmjene i dopune teksta nacrtu zakona. Takođe, motivisan diskusijama i pisanim sugestijama i sam predlagač je unio dodatne izmjene u tekst predloga zakona.

Odgovori na primjedbe, sugestije i komentare sa javne rasprave o Nacrtu zakona o potrošačkim kreditima:

Komentar i/ili sugestija	Odgovor:
1. Opština Kotor	
<p>1.1. U prelaznim i završnim odredbama nacrtu zakona trebalo u članu 36 da se navede i član 22 koji reguliše pitanje o prijeverenoj otplati.</p>	<p>Predlog je prihvaćen.</p>
2.Crnogorska komercijalna banka	
<p>2.1. Član 2 stav 1: Ugovor o kreditu je definisan na način da zajmodavac "odobrava ili obećava", što je suprotno Zakonu o obligacionim odnosima (Član 1168) koji propisuje slijedeće: "Ugovorom o kreditu, banka se obavezuje da korisniku kredita omogući definisani iznos sredstava, na određeni ili neodređeni vremenski period, za određene svrhe ili bez određene svrhe, a korisnik kredita je u obavezi da banci plaća ugovorenu kamatu i da, blagovremeno i na način definisan Ugovorom, otplaćuje dati iznos".</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Odredbe ovog zakona se odnose ne samo na ugovornu već i na predugovornu fazu zaključenja potrošačkih kredita koja podrazumijeva učinjenu ponudu i eventualni prihvata ponude, pa je u tom smislu i prikladna riječ obećanje.</p> <p>Ujedno, odrednica obećava preuzeta je iz člana 3 tačka c direktive 2008/48/EZ o potrošačkim kreditima.</p>
<p>2.2. Član 14, stav 1: Komentar se odnosi na dio koji propisuje obavezu da se klijent informiše u slučaju da je njegov/njen zahtjev odbijen uz objašnjenje razloga za odbijanje njegovog/njenog zahtjeva. Mišljenja smo da nije potrebno propisivati obavezu informisanja klijenta o razlozima zbog kojih je njegov/njen zahtjev odbijen. Smatramo da razlozi odbijanja – kao dio internog procesa odobravanja kredita – ulaze u domen internog donošenja odluka i kao takve ih ne treba otkrivati klijentu. Još na početku postupka aplikacije klijentu su dati uslovi koji čine minimum zahtjeva i njihovo neispunjenje je razlog odbijanja. Bilo koji drugi razlog odbijanja, na osnovu internih procesa rada, kao što je bodovanje/scoring kreditnog boniteta klijenta se ne može otkrivati.</p>	<p>Primjedba je djelimično prihvaćena.</p> <p>Primjedba je djelimično prihvaćena i to na način što se obaveza o obavještanju o odbijanju zahtjeva odnosi na podatke dobijene iz registra. Predlagač propisa se ne slaže sa obrazloženjem primjedbe da potrošač ne treba da bude obaviješten o razlozima odbijanja jer se u konkretnom slučaju radi o dijelu internog procesa odobravanja kredita, već smatra da mora postojati pravo potrošača da dobije adekvatnu informaciju o razlozima odbijanja.</p>
<p>2.3. Član 15, stav 3, tačka 7: Komentar se odnosi na dio koji propisuje parametre koji se moraju definisati u formi Ugovora, a odnose se na obračun efektivne kamatne stope. Naš je prijedlog da Ugovor o kreditu ne treba "opterećivati" ilustracijom svih elementata koji se koriste za obračunavanje</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Smisao preciznijeg definisanja je prije svega što bolje informisanje potrošača o cijeni koštanja kredita, kao i o svemu onome što potrošač treba da plati. Navedena odredba preuzeta je iz člana 10 stav 2 tačka g direktive.</p>

<p>efektivne kamatne stope budući da je zajmodavac u obavezi da (u skladu sa članom 5 Odluke o jedinstvenom načinu i izražavanju efektivne kamatne stope za kredite i depozite), tokom procesa ugovaranja, pripremi plan otplate kredita koji jasno definiše efektivnu kamatnu stopu i koj se dostavlja klijentu.</p>	
<p>2.4. Član 18, stav 1: Ovaj član propisuje da je "zajmodavac u obavezi da, u pismenoj formi, na papiru ili nekoj drugoj trajnoj formi, klijentu redovno dostavlja izvještaj o stanju i prometu na tekućem računu". Potrebno je definisati redovnost dostave podataka o stanju na tekućem računu (mjesečno, kvartalno, polugodišnje). Takođe, potrebno je definisati i način njegove dostave (poštom, elektronski).</p>	<p>Primjedba je prihvaćena.</p> <p>Predlagač zakona je imao namjeru da ostavi kreditoru i potrošaču mogućnost dogovora uzimajući u obzir da izvještavanje nije besplatno, izvršena je izmjena u tekstu predloga zakona preciziranjem da se izvještaj mora dostavljati redovno, a najmanje jednom mjesečno.</p>
<p>2.5. Član 19, stavovi 1 i 2: Ovaj član predviđa da klijent može otkazati ugovor o revolving kreditu (overdraft, kreditna kartica), uz otkazni period koji ne može biti duži od 1 mjeseca. Nase mišljenje je da ova vrsta formulacije nepotpuna. Potrebno je preciznije definisati da klijent mora otplatiti sve dospjele obaveze nakon otkaznog perioda, s tim da sve naknade koje su mu/joj naplaćene prilikom odobravanja ili isplate takvog kredita neće biti refundirane.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Ovim članom se definiše samo pravo raskida ugovora između potrošača i kreditora, a u dijelu otplate dospjelih obaveza nakon otkaznog perioda primjenjuje se odredbe Zakona o obligacionim odnosima, čija je shodna primjena propisana članom 5 predloga zakona.</p>
<p>2.6. Član 20: Kod ovih ugovora o kreditu (gotovinski kredit, kredit za kupovinu vozila), takođe postoji mogućnost otkazivanja. Ipak, želimo da još jednom naglasimo da se naknade naplaćene tokom procesa odobravanja i isplate takvog kredita ne refundiraju zbog administrativnih troškova koje snosi banka.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>U dijelu člana 20 potpuno su jasne obaveze kreditora, tj potpuno je jasno definisano da kreditor ima pravo na povraćaj glavnice i pripadajuće kamate, kao i na troškove ovjere ugovora i druge prateće dokumentacije koju plaća kreditor.</p>
<p>2.7. Član 22: Kada je u pitanju regulisanje naknada koje se primjenjuju u slučaju prijevremene otplate kredita, naše mišljenje je da je tekst člana prilično konfuzan i da je neophodno pripremiti detaljniju verziju. Takođe, neophodno je ostvariti konsenzus banaka i zakonodavca prilikom definisanja bilo kakvih poslovnih uslova.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Predlagač zakona je mišljenja da je navedena odredba dovoljno jasna i precizna i napominje da odredba u potpunosti preuzima član 16 direktive 2008/48/EZ o potrošačkim kreditima.</p>
<p>2.8. Član 23: Naše je mišljenje da transfer prava na treću</p>	<p>Primjedba je neosnovana. Predlagač zakona je mišljenja da je komentar tj.</p>

stranu mora uvijek biti obezbijeden. Klijent treba da ima ista prava prema novom zajmodavcu kao i ranije.	primjedba u skladu sa tekstem predloga zakona.
<p>2.9. Član 24: Naše je mišljenje da se Ugovor o overdraft kreditu može zaključiti samo na osnovu zahtjeva klijenta. Minus na tekućem računu se mora otplaćivati u skladu sa pravilima definisanim Opštim uslovima i odredbama iz važećeg ugovora o tekućem računu, i zahtjevima iz stava 10. U slučaju da je potrebno zadužiti naknade i kamate na tekući računu (za stanje ispod 0), kamatna stopa i dodatna naknada se moraju definisati u Listi uslova.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Smisao ovog člana je da definiše obaveze banaka čija poslovna politika poznaje i odobrava ovakvu vrstu kredita.</p>
<p>2.10. Član 36: Kada je u pitanju uvođenje novih propisa, posebno slijedeći citat: "Na Ugovore o kreditu zaključene prije dana stupanja na snagu ovog Zakona, primjenjivaće se članovi 17, 18, 19, 23 i 24, stavovi 1 i 2", želimo da naglasimo da je potrebno odrediti vremenski period za banke kako bi one izvršile određene pripreme za implementaciju. Takav prelazni period treba definisati na osnovu saglasnosti.</p>	<p>Primjedba je prihvaćena. U tekst predloga zakona dodat je novi član kojim je propisano da su kreditori dužni da usaglase svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona.</p>
3. NLB banka	
<p>3.1. Postavlja se pitanje izuzeća od primjene? Široka upotreba za banke nije dobra. Potrebno je ustrajati na mogućnostima, koje nam daje direktiva, npr. shodno članu 2, alineje a,b,c</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Ukupna masa kredita iz prve dvije alineje je ogromna tako da bi izuzimanjem ovih vrsta kredita od obima zaštite ovog zakona veliki dio potrošača, njih preko 16 % ostao nezaštićen. Takođe, neophodno je navesti da preambula direktive koja se smatra sastavnim dijelom direktive i izvorom prava EU, zemljama članicama dozvoljava da pojedine izuzetke ne uvrste i time prošire polje primjene nacionalnog propisa. S tim u vezi, ni krediti ispod 200 i iznad 75.000 eura nijesu uvršteni kao izuzetak jer zakonodavnim okvirom treba izaći u susret novim oblicima kreditiranja i stilu života.</p>
<p>3.2. Povezani ugovor o kreditu znači da će se banka morati intenzivno baviti osnovnim poslom, koji se finansira kreditom (dakle ako dajemo strogo namjenski kredit koji ima značenje ekonomske cjelini sa osnovnim poslom)</p>	<p>Predlog zakona u pogledu povezanih ugovora o krediti preuzima odredbe direktive 2008/48 o potrošačkim kreditima.</p>
<p>3.3. Informisanje prije zaključivanja ugovora (član 9, član 10, član 11) znači za banku</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Intencija predlagača zakona je zaštita potrošača</p>

<p>vjerovatno novi trošak jer treba generisati novu aplikativnu formu za pismenu informaciju. Ovdje bi trebalo uključiti i internet, ako ta ispunjava uslove iz definicije trajnog medija.</p>	<p>upravo u pravcu što kvalitetnijeg informisanja, što je i smisao direktive 2008/48/EZ koja reguliše potrošačke kredite, tj. da se generiše povjerenje potrošača u ponude. Usvajanjem primjedbe nestao bi osnovni smisao i intencija za donošenje zakona.</p>
<p>3.4. U članu 13 je definisana obaveza procjene kreditne sposobnosti. U stavu 2. bi trebalo definisati iznos za ponovnu procjenu, npr. ako se iznos kredita poveća npr. za 1/5.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Sama direktiva u članu 8 poznaje pojam značajnijeg povećanja, a u prema podacima sa kojima predlagač propisa raspolaže u uporednom pravu nema primjera da je preciziran iznos značajnijeg povećanja. Bankama je u interesu da izvrše ponovnu procjenu i same će banke odlučivati da li će izvršiti ponovnu procjenu ili ne.</p>
<p>3.5. Shodno članu 15, potrebno je mijenjati ugovore o kreditu, doduše veći dio ovog već imamo u ugovorima.</p>	<p>Predlagač propisa još jednom da napominje da je smisao donošenja ovog zakona što kvalitetnije i sveobuhvatnije informisanje potrošača, uz obavezu preuzimanja odredbi direktive, u konkretnom slučaju člana 10.</p>
<p>3.6. U članu 20 je definisan jednostrani raskid ugovora o kreditu. Banka nema mogućnosti (osim glavnice i kamata) da traži povrat i drugih troškova (npr. sud, notar, i dr.), iako su ti tzv. javnopravni troškovi dozvoljeni po b) aliniji, stavu 3, članu 14. direktive.</p>	<p>Primjedba je neosnovana. Odredba direktive na koju se davalac primjedbi poziva prenijeta je u tekst predloga propisa u član 21 stav 3.</p>
<p>3.7. Član 21 je najproblematičniji. Stav 2., je za banke veoma problematičan. U slučaju pravosnažne sudske odluke banka mora da plati odštetu???? To znači tzv. subsidijarno jemstvo banke. Direktiva u članu 5. ne definiše odgovornost za štetu, nego nudi potrošaču pravno sredstvo. Slovenija se odlučila za mogućnost prigovora na plaćanje kredita odnosno potrošač ima mogućnost svih prigovora iz osnovnog posla do banke, ali samo ako je prigovore istakao prema svojoj ugovornoj strani. Direktiva potrošaču daje mogućnost pravnog sredstva što je u domeni svake članice)</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Navedenom normom uvodi se rizik treće ugovorne strane, a pravni osnov za to je ekonomska cjelina između davaoca roba i usluga i banke. Intencija predlagača je bila da se potrošaču da pravo na naknadu štete od kreditotra samo u slučaju ako prethodno iscrpi sva pravna sredstva. Po mišljenju predlagača propisa predviđena je najblaža varijanta u skladu sa direktivom.</p>
<p>3.8. U članu 28. je potrebno eksplicitno navesti razloge za prigovor.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Po mišljenju predlagača zakona necjelishodno je nabrajati sve odredbe koje uređuje prava potrošača propisana ovim zakonom pa samim tim i razloge za prigovor, a po svakom konkretnom prigovoru kreditor odnosno kreditni posrednik kome je prigovor podnjet cijeni osnovanost istog.</p>

<p>3.9. U članu 31 su definisane obaveze subjekta nadzora. U vezi sa tim je potrebno izmjeniti i član 85 Zakona o bankama.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Ne postoji potreba za izmjenom navedenog člana u skladu sa primjedbom, s obzirom da je predlagač propisa uvažio mišljenje Centralne banke Crne Gore u dijelu nadzora nad sprovođenjem ovog zakona, na način što će kontrolu nad primjenom ovog zakona u dijelu bankarskih i kredita koje daju druge finansijske institucije vršiti Centralna banka Crne Gore u skladu sa članom 31 predloga zakona, tj u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka.</p>
<p>3.10. U članu 36 su definisani dosadašnji kreditni ugovori. Za banke to nije dobro rješenje. Potrebna je izmjena: da zakon ne važi za ugovore, zaključene prije stupanja na snagu ovog zakona!</p>	<p>Primjedba je djelimično prihvaćena. Prateći smisao direktive u novom članu 39 predloga zakona propisano je da se na ugovore o kreditu čije trajanje nije određeno zaključene do dana stupanja na snagu ovog zakona primjenjuju se odredbe čl. 18, 19, 20, 24 i 25 st. 2 i 3 ovog zakona. Takođe, propisano je i to da se na ugovore o kreditu zaključene do dana stupanja na snagu ovog zakona primjenjuju odredbe člana 23 ovog zakona.</p>
<p>3.11. U završnim odredbama potrebno je definisati koliziju ovog zakona sa odredbama člana 127. ZOO. Naime, smatramo da u slučaju povezanog ugovora o kreditu odredbe člana 127. ZOO ne važe.</p>	<p>Primjedba je prihvaćena. Član 5 predloga zakona je izmijenjen tako da sada glasi: "Na odnose potrošača i kreditora ili kreditnog posrednika, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, kao i zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi, ako ovim zakonom nije drugačije određeno."</p>
<p>4. MFI Kontakt</p>	
<p>4.1. Imajući u vidu značaj materije koja će se regulisati ovim zakonom, te samu svrhu zakona tj. primjene u svakodnevnoj praksi, to se čini opravdanom potreba za definisanjem pojedinih pojmova od kojih pojedine pojmove kao institute, ovaj zakon po prvi put uvodi u pravni život. U poglavlju „Značenje izraza,, odnosno čl.7. nacrtu zakona bi trebalo dopuniti definicijama termina: potrošački kredit, kreditni posrednik u pomoćnoj ulozi, inicijalni ugovor o kreditu, odloženo plaćanje i sl.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Predlagač propisa je mišljenja da navedene izraze nije potrebno dodatno pojašnjavati.</p>
<p>4.2. Član 2 stav 1 Komentar: Trebalo bi umjesto termina „daje obećanje,, upotrijebiti termin „se obavezuje,,. Naime, ovakva definicija je u suprotnosti sa odredbom čl. 1168 Zakona o obligacionim odnosima, a kojim zakonom je definisan institut ugovora o kreditu. Shodno navedenoj zakonskoj</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Odredbe ovog zakona se odnose ne samo na ugovornu već i na predugovornu fazu zaključenja potrošačkih kredita koja podrazumijeva učinjenu ponudu i eventualni prihvatanje ponude, pa je u tom smislu i prikladna riječ obećanje.</p>

<p>odredbi „ugovorom o kreditu banka se obavezuje da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obavezuje ...,,.</p> <p>Dakle, obaveze ugovornih strana moraju biti jasno definisane. Takođe, ovo je bitno i sa aspekta buduće primjene zakona o potrošačkim kreditima. Naime, nesporno je da kreditor i potrošač zaključivanjem ugovora o kreditu zasnivaju i obligacioni odnos, a shodno čl. 4. ZOO ugovorne strane su dužne da se pridržavaju načela savjesnosti i poštenja a koje načelo dolazi do izražaja primjenom odredbe čl.10. ZOO prema kojoj su strane u obligacionim odnosima dužne da izvrše svoju obavezu i odgovorne su za njeno ispunjenje.</p> <p>Ovdje se postavlja praktično pitanje, koja je obaveza kreditora ako „daje obećanje da će potrošaču odobriti kredit,, odnosno pitanje: kad je kreditor ispunio svoju obavezu iz ugovora – da li samim tim što je dao obećanje da će odobriti kredit, ili pak treba da taj kredit zaista i odobri, tj. da se obaveže ugovorom da će odobriti kredit potrošaču.</p>	
<p>4.3. Član 2 stav 3 – komentar kao za stav 1 istog člana.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Pogledati prethodni odgovor.</p>
<p>4.4. Član 5 Komentar: Kreditor i potrošač, odnosno potrošač i kreditni posrednik samim zaključivanjem ugovora o kreditu „de facto,, zasnivaju obligacioni odnos, pa se čini uputnim ovom zakonom definisati da će se na odnose stranaka, pored propisa kojima se uređuje zaštita potrošača, shodno primjenjivati odredbe Zakona o obligacionim odnosima. Ovo naročito ako se imaju u vidu odredbe o zateznoj kamati i naknadama koje se plaćaju za neispunjenje obaveza.</p>	<p>Primjedba je prihvaćena. Član 5 predloga zakona je izmijenjen tako da sada glasi: "Na odnose potrošača i kreditora ili kreditnog posrednika, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, kao i zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi, ako ovim zakonom nije drugačije određeno."</p>
<p>4.5. Član 10 stav 1 tačka 7 Komentar: Institut „otkazivanja ugovora,, nije definisan niti ZOO, niti Zakonom o zaštiti potrošača, kao ni nacrtom ovog zakona. U konkretnom slučaju odredba član 10 stav 1 tačka 7 upućuje na postupak otkazivanja ugovora o kreditu. Taj</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Postupak otkazivanja ugovora o kreditu uređen je članom 1170 Zakona o obligacionim odnosima.</p>

<p>postupak treba da je nekim propisom predviđen, kao i pravne posledice koje mogu nastati zbog otkaza ugovora.</p> <p>Shodno odredbama ZOO-a kao i našoj poslovnoj praksi, nevažnost ugovora se manifestuje kao ništavost ugovora (apsolutno ništavi i relativno ništavi ugovori) i kao rušljivost ugovora gdje ugovorna strana u čiju je korist, u postupku propisanom zakonom, ustanovljena rušljivost, može tražiti da se ugovor poništi (u postupku pred sudom).</p> <p>Sa navedenog, a u cilju praktične primjene ovog zakona, treba definisati institut „otkaza ugovora,, kao i „postupak otkazivanja ugovora,,.</p>	
<p>4.6. Član 10 stav 1 tačka 9</p> <p>Komentar:</p> <p>U odredbi člana 10 stav 1 tačka 9 nejasno je koje su to naknade koje se plaćaju za neispunjenje obaveze plaćanja zbog kašnjenja. Nije sporno da je dužnik po kreditu, odnosno ovdje potrošač, u slučaju kašnjenja sa otplatom dospjele obaveze, dužan da plati i zateznu kamatu koja može biti ugovorena, a ako nije ugovorena onda je dužnik obavezan da plati zakonsku zateznu kamatu (čl.284.ZOO).</p> <p>Odredbama ZOO (čl.269 – 286) propisane su posljedice neispunjenja dužnikove obaveze. Shodno navedenim odredbama, u slučaju docnje dužnika, odnosno neispunjenja obaveze, povjerilac ima pravo na naknadu štete i ugovornu kaznu.</p> <p>Međutim, član 277 stav 3 ZOO je izričito propisano da ugovorna kazna ne može biti ugovorena za novčane obaveze.</p> <p>Za ukazati je da se shodno članu 301 ZOO sudski penali kao instrument uticanja na dužnika da izvršava svoje obaveze, mogu primijeniti samo kod nenovčanih obaveza.</p> <p>Sa navedenog, u odredbi člana 10 stav 1 tačka 9 nacrtu bi trebalo precizirati naknade koje se plaćaju za neispunjenje obaveze plaćanja zbog kašnjenja i naravno, usaglasiti sa Zakonom o obligacionim odnosima.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Radi se o eventualnim naknadama koje bi banke mogle obračunati zbog neispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu sa kojima potrošač mora biti upoznat. U tom smislu, u navedenu odredbu prije riječi naknadama dodata je riječ eventualnim. Takođe, i direktiva 2008/48/EZ o potrošačkim kreditima prepoznaje naknade za kašnjenje u otplati kredita.</p>
<p>4.7. Član 15 stav 3 tačka 12</p> <p>Komentar:</p> <p>Kao za član 10 stav 1 tačka 9 nacrtu zakona.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Vidjeti prethodni odgovor.</p>

<p>4.8. Član 15 stav 3 tačka 19 nacrta zakona: Komentar: Kao za član 10 stav 1 tačka 7 nacrta zakona.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Vidjeti odgovor iz tačke 4.5.</p>
<p>4.9. Sam naziv “Zakon o potrošačkim kreditima” nije adekvatan. U dosadašnjoj praksi pod potrošačkim kreditom se podrazumijeva kredit koji se koristi za kupovinu različitih potrošnih dobara i usluga. Njegova namjena je unaprijed definisana , a njegovo odobravanje se vrši na osnovu profakture. U ovom zakonu pod potrošačkim kreditima se maltene podrazumijevaju svi krediti koji se odnose na fizička lica, a u centar stavlja potrošača i ima puno širi kontekst, tako da zbog veće jasnoće možda treba taj naziv promijeniti .</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Intencija predlagača propisa je bila da pokrije sve navedene ugovore koje se odnose na fizička lica, osim predviđenih izuzetaka. Ujedno, naziv predloga zakona prati i sami naziv direktive EU koja normira ovu oblast.</p>
<p>4.10. Član 3 stav 2 treba izmijeniti tako da stoji “Kamatna stopa je kamatna stopa izražena kao fiksni ili promjenjivi procenat koji se primjenjuje godišnje na iznos <u>nedospjele glavnice</u>”, a ne na “iznos dobijenog kredita“.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Navedena odredba preuzeta je iz člana 3 tačka j direktive 2008/48/EZ.</p>
<p>4.11. Član 3 stav 1 je vrlo nejasan a samim tim i problematičan. Njime je pokušano da se definišu ukupni troškovi koje potrošač ima u vezi sa ugovorom o kreditu, a koji pored onoga sto predstavlja prihod za kreditora (kamata, naknada itd.) obuhvataju i druge razne troškove koje potrošač ima tom prilikom (premije osiguranja, vjerovatno i procjene nepokretnosti itd.) a koji sa kreditorom nemaju previše veze. Ovo je vrlo bitno iz razloga što se kasnije u raznim članovima ovog nacrta zakona naglašava da su svi ti troškovi osnov za obračun Efektivne kamatne stope što je u suprotnosti sa Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja EKS-a, jer u toj odluci stoji da “Efektivna kamatna stopa iskazuje <u>ukupne prihode koje banka naplaćuje od klijenta</u> (a ne ukupne troškove koje ima potrošač) pri odobravanju i tokom otplate kredita”.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Predlog zakona u članu 27 stav 8 predviđa donošenje podzakonskog akta od strane Centralne banke kojim će se utvrditi elementi za obračun efektivne kamatne stope u smislu Predloga zakona o potrošačkim kreditima, čime će se izbjeći eventualna kolizija dva opšta pravna akta – Zakona o potrošačkim kreditima sa odlukom CBCG o efektivnoj kamatnoj stopi.</p>
<p>4.12. Član 8 stav 1 ponovo sadrži “troškove kredita za potrošača” i obavezuje kreditora da o svim troškovima obavijesti potrošača. Kreditor treba da bude dužan da potrošača precizno informiše o svim troškovima koji se tiču samog kreditora jer kreditor nema mogućnost da da preciznu informaciju npr. o premijama</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Kreditor shodno 2 stavu ovog člana neće biti u obavezi da iskaže ove troškove već naznaku da je potrošač obavezan na zaključenje ugovora o dodatnim uslugama.</p>

osiguranja jer njih kroz svoju ponudu kreiraju osiguravajuće kuće.	
4.13. Član 8 stav 2 je nedovoljno jasan član. Što se podrazumijeva pod “ugovor o dodatnim uslugama”? Ponovo se javlja problem sa načinom obračuna EKS-a i učešća troškova u njemu.	Primjedba nije prihvaćena. Podrazumijevaju se svi ugovori koje je klijent-potrošač dužan zaključiti a koji su preduslov za zaključenje ugovora o kreditu. U ovom stavu je jasno naznačeno da se pojam ugovori o dodatnim uslugama odnosi na osiguranje i neke druge slične obaveze.
4.14. Član 15 stav 11 Naknade za otvaranje i vođenje računa treba da predstavljaju potpuno nezavistan posao od kredita tako da ne znamo zašto bi to trebalo da ulazi u Ugovor o kreditu?	Primjedba nije prihvaćena. Član 16 stav 3 tačka 11 – pod uslovom da je komentar upućen na ovu odredbu predlagač zakona ističe da naknade za otvaranje i vođenje računa ne mogu biti nezavisne od ugovora o kreditu ukoliko su u istom predviđene. To slijedi da potrošač mora biti informisan o ovom elementu ugovora o kreditu, pod uslovom da otvaranje i vođenje računa nije fakultativno.
4.15. Član 26 pogledati pod tačkom 4.11.	Primjedba nije prihvaćena. Vidjeti odgovor pod tačkom 4.11.
4.16. Član 26 stav 4 Nijedan trošak koji direktno nije vezan za kredit i istovremeno ne predstavlja prihod za kreditora ne treba da ulazi u obračun EKS-a. Troškovi otvaranja i vođenja računa kao i troškovi transakcija uplata za kredit predstavljaju prihod po potpuno drugom osnovu a ne po kreditu tako da samim tim ne mogu ući u osnovicu za obračun efektivne kamatne stope.	Primjedba nije prihvaćena. Vidjeti odgovor pod tačkom 4.14.
5. Udruženje banaka	
5.1. Član 1 Dati jasnu definiciju potrošačkih kredita odnosno precizirati da li se pod potrošačkim kreditima podrazumijevaju svi krediti koje banke daju fizičkim licima odnosno taksativno navesti koji se to proizvodi banke smatraju potrošačkim kreditima u smislu Zakona o potrošačkim kreditima	Primjedba nije prihvaćena. Definisanjem potrošačkih kredita morali bi se navesti i krediti u realnom sektoru, pa je stav obrađivača propisa da je predloženi sistem sa isključenjima (negativnim određenjima) bolji.
5.2. Član 2 Kod definicije potrošača date u članu 2 stav 2 otvara se pitanje dual-use problematike odnosno šta raditi u slučajevima kada kredit služi svrsi koja se može pripisati i poslovnoj i privatnoj sferi fizičkog lica.	Primjedba nije prihvaćena. O svakom pojedinačnom pitanju će se u slučaju spora odlučivati zavisno od utvrđenih činjenica i okolnosti slučaja. Navedenom odredbom u nacionalno zakonodavstvo preuzima se odredba člana 3 stav 1 tačka a direktive 2008/48/EZ.
5.3. Član 4	Navedenom normom a u vezi sa članom 22 Predloga zakona uvodi se rizik treće ugovorne

<p>Ovo predstavlja dodatno opterećenje za banke jer će morati intenzivno da se bave osnovnim poslom koji se finansira iz sredstava kredita – dakle ako banke daju strogo namjenski kredit koji ima značenje ekonomske cjeline sa osnovnim poslom.</p>	<p>strane, a pravni osnov za to je ekonomska cjelina između davaoca roba i usluga i banke. Intencija predlagača je bila da se potrošaču da pravo na naknadu štete od kreditotora samo u slučaju ako prethodno iscrpi sva pravna sredstva. Po mišljenju predlagača propisa predviđena je najblaža varijanta u skladu sa direktivom.</p>
<p>5.4. Član 6</p> <p>Na ovaj član imamo primjedbu od suštinskog značaja. Neopravdano nije ispoštovana Direktiva 2008/48/EZ u dijelu koji jasno sugerira da se iz oblasti primjene ovog zakona isključe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ugovori o kreditu osigurani založnim pravom na nekretnini -ugovori o kreditu namijenjeni sticanju ili zadržavanju vlasništva na nekretnini -ugovori o kreditu kod kojih je ukupan iznos kredita manji od 200 ili veći od 75 000 eura. <p>Naime, izvršavanjem uvida u tekst Direktive utvrđeno je da su navedeni ugovori u potpunosti isključeni iz polja primjene directive 2008/48/EZ, a to rješenje nije preuzeto u Nacrtu zakona. Mišljenja smo da će nepreuzimanje gore navedenih isključenja sa jedne strane dodatno usporiti kreditnu aktivnost banaka, ali i dodatno otežati klijentu da ostvari pravo na kredit u razumnom roku s druge strane. Usled ovakvog zakonskog rješenja može se desiti da se u želji da se zaštita potrošačkih prava doved na viši nivo u stvari ugrozi takođe jedno važno pravo potrošača – a to je pravo da dobije kredit u razumnom roku. Ovo zbog toga što će strožijim administrativnim procedurama koje predviđa ovaj zakon biti opterećeni i krediti koji po svojoj prirodi ne spadaju u ovu grupu, iz kojeg razloga je uostalom Direktiva Evropskog parlamenta jasno sugerisala da se upravo naznačeni ugovori isključe iz primjene ovog zakona. Takođe, saznanju smo da su i zemlje regiona potvrdile odredbe Direktive u ovom dijelu.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Ukupna masa kredita iz prve dvije alineje je ogromna tako da bi izuzimanjem ovih vrsta kredita od obima zaštite ovog zakona veliki dio potrošača, njih preko 16 % ostao nezaštićen. Takođe, neophodno je navesti da preambula direktive koja se smatra sastavnim dijelom direktive i izvorom prava EU, zemljama članicama dozvoljava da pojedine izuzetke ne uvrste i time prošire polje primjene nacionalnog propisa. S tim u vezi, ni krediti ispod 200 i iznad 75.000 eura nijesu uvršteni kao izuzetak jer zakonodavnim okvirom treba izaći u susret novim oblicima kreditiranja i stilu života.</p>
<p>5.5. Član 13</p> <p>U stavu 2 ovog člana koji se odnosi na ponovnu procjenu kreditne sposobnosti predlog je da se precizira šta se smatra značajnijim povećanjem ukupnog iznosa kredita da bi se uspostavila</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Sama direktiva u članu 8 poznaje pojam značajnijeg povećanja, a u prema podacima sa kojima predlagač propisa raspolaže u uporednom pravu nema primjera da je</p>

jednoobrazna praksa banaka.	preciziran iznos značajnijeg povećanja. Bankama je u interesu da izvrše ponovnu procjenu i same će banke odlučivati da li će izvršiti ponovnu procjenu ili ne.
<p>5.6. Član 15 Potrebno je pojasniti odredbe člana 15 stav 4, naročito u dijelu "stvaranja glavnice".</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Pojam stvaranja glavnice se odnosi na restrukturiranje kredita kojeg potrošač nije u mogućnosti servisirati u punom iznosu anuiteta, kada se potrošač i kreditor o tome dogovore. Dio neotplaćenog anuiteta je osnov za stvaranje glavnice novog kredita.</p>
<p>5.7. Član 19 Precizirati da li se pojam revolving okvirni krediti odnosi na kreditne kartice banaka.</p>	Da.
<p>5.8. Član 20 Odredbama člana 14 stav 6 direktive 2008/48/EZ državama članicama data je mogućnost isključenja prava na raskid ugovora o kreditu koji su sklopljeni iz prisustvo javnog bilježnika, ukoliko javni bilježnik potvrdi da su potrošaču zajemčena prava iz člana 5 (predugovorne informacije) i iz člana 10 direktive 2008/48/EZ (informacije koje ugovor o kreditu mora sadržati). Mišljenja smo da ovu odredbu treba inkorporirati u Predlog zakona, naročito imajući u vidu da notarska služba u Crnoj Gori funkcionise, kao i osnovni postulat kod njenog uvođenja – povećanje pravne sigurnosti. Mišljenja smo da je rok od 30 dana iz stava 2 tačka 2 člana 20 neopravdano dug – predlog je da potrošač istovremeno sa raskidom ugovora o kreditu vrati kreditoru glavnice i pripadajuću kamatu. Naime, potrošaču je inače dato pravo da u roku od 14 dana od dana zaključenja ugovora o kreditu ili od dana prijema uslova i informacija od kreditora ako je taj datum kasniji, jednostrano, bez navođenja razloga, raskine ugovor o kreditu. Ako potrošač u navedenom roku donese odluku da raskine ugovor o kreditu, onda je opravdano da u istom roku kreditoru vrati glavnice sa pripadajućom kamatom.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Kako je ova odredba u direktivi data kao opcija tj. dato je pravo državi članici da je preuzme ili ne, to se predlagač propisa u cilju pojačane zaštite potrošača odlučio za njeno nepreuzimanje. U nacrt zakona je u dijelu roka preuzeta odredba člana 14 stav 3 tačka b direktive.</p>
<p>5.9. Član 21 Član 21 stav 2 je neprihvatljiv za banke jer se propisuje da je banka dužna da nadoknadi štetu u slučaju da trgovac, na osnovu pravosnažne sudske odluke u korist potrošača, ne ispunio obavezu iz povezanog ugovora o kreditu. Time</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Navedenom normom uvodi se rizik treće ugovorne strane, a pravni osnov za to je ekonomska cjelina između davaoca roba i</p>

<p>se uvodi subsidijarno jamstvo banke kod povezanih ugovora o kreditu.</p> <p>Direktiva u članu 5 ne definiše odgovornost za štetu nego nudi potrošaču pravno sredstvo, što je u nadležnosti svake države članice.</p> <p>Slovenija se odlučila za mogućnost prigovora na plaćanje kredita odnosno potrošač ima mogućnost svih prigovora iz osnovnog posla prema banci, ali samo ako je prigovore istakao prema svojoj ugovornoj strani.</p>	<p>usluga i banke.</p> <p>Intencija predlagača je bila da se potrošaču da pravo na naknadu štete od kreditotora samo u slučaju ako prethodno iscrpi sva pravna sredstva. Po mišljenju predlagača propisa predviđena je najblaža varijanta u skladu sa direktivom.</p>
<p>5.10. Član 31</p> <p>U vezi sa ovim članom potrebno je izmijeniti i član 85 Zakona o bankama.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Ne postoji potreba za izmjenom navedenog člana u skladu sa primjedbom, s obzirom da je predlagač propisa uvažio mišljenje Centralne banke Crne Gore u dijelu nadzora nad sprovođenjem ovog zakona, na način što će kontrolu nad primjenom ovog zakona u dijelu bankarskih i kredita koje daju druge finansijske institucije vršiti Centralna banka Crne Gore u skladu sa članom 31 predloga zakona, tj u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka.</p>
<p>5.11. Član 36</p> <p>Banke se ne slažu sa retroaktivnom primjenom određenih odredbi zakona.</p> <p>Predlog je da se u završnim odredbama Zakona definiše kolizija ovog zakona sa odredbama člana 127 Zakona o obligacionim odnosima.</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Predlagač zakona se u postupku izrade zakona odlučio za retroaktivnu primjenu pojedinih odredbi zakona zbog postojanja javnog interesa za dodatnom zaštitom potrošača kao posebne ustavne kategorije i slabije ugovorne strane. Takođe, neophodno je napomenuti da obaveze retroaktivne primjene pojedinih odredbi ovog zakona proizilazi i iz potrebe usklađivanja sa odredbom člana 30 stav 2 Direktive 2008/48/EZ.</p> <p>Predlog je suštinski prihvaćena.</p> <p>Nacrtom zakona bila je predviđena shodna primjena odredbi zakona kojim se uređuje zaštita potrošača - Zakona o zaštiti potrošača, a kojim se predviđa shodna primjena Zakona o obligacionim odnosima. Predlagač propisa se u cilju jasnoće i preciznosti odredbi Predloga zakona o potrošačkim kreditima odlučio da i u tekst predloga ovog zakona unese odredbu o shodnoj primjeni Zakona o obligacionim odnosima, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.</p>
<p>6. Bankarski ombudsman</p>	
<p>6.1. Nacrt zakona ne sadrži osnovna načela zaštite korisnika bankarskih proizvoda i usluga</p>	<p>Primjedba nije osnovana.</p> <p>Predlogom zakona predviđena je shodna</p>

<p>(potrošača) i osnovne ciljeve koje treba ostvariti njegovom primjenom.</p> <p>U osnovna načela zaštite klijenata spadaju, prvenstveno, pravo klijenta na ravnopravan odnos sa davaocem bankarskih proizvoda i usluga, kao i pravo na određenost i odredivost ugovorene obaveze.</p>	<p>primjena Zakona o obligacionim odnosima, kojim je u članu 2 propisano da su strane u obligacionim odnosima ravnopravne, a članom 41 propisano je da ugovorna obaveza mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno određiva.</p>
<p>6.2. Nacrt zakona ne obezbjeđuje dovoljan nivo zaštite korisnika bankarskih proizvoda i usluga. Prema Nacrtu zakona, korisnikom bankarskih proizvoda i usluga označavaju se fizička lica, isključujući preduzetnike.</p>	<p>Primjedba nije osnovana.</p> <p>Stav predlagača propisa je da će se usvajanjem navedenog propisa značajno unaprijediti i obezbijediti nivo zaštite fizičkih lica kao korisnika potrošačkih kredita, s obzirom na to da se potrošačima smatraju isključivo fizička lica.</p>
<p>6.3. Nacrtom zakona ne obezbeđuje se ravnopravan odnos između banaka i korisnika kredita, u odnosu sa poslovnim bankama i MFI.</p>	<p>Primjedba je nejasna.</p>
<p>6.4. Nacrt zakona ne reguliše sve bankarske proizvode. Prvo, ne obuhvata sve bankarske kredite i kredite MFI. Drugo, ne obuhvata depozite (štednju građana) kao bankarsku kategoriju. Treće, ne obuhvata platne kartice i, eksplicitno, tekuće račune građana.</p>	<p>Primjedba nije osnovana.</p> <p>Zakon u potpunosti obuhvata sve kreditne poslove u koje stupaju potrošači, uključujući i platne kartice, tekuće račune, prekoračenja na računu, revolving kartice itd. Pitanje depozita nije predmet uređenja ovog zakona već su predmet potrošački krediti.</p>
<p>6.5. U Osnovnim odredbama Nacrta zakona o potrošačkim kreditima, ispred člana 6, u cilju jasnoće i preciznosti, treba dodati novi član kojim bi se nabrojali ugovori o potrošačkim kreditima, na koje se ovaj zakon primjenjuje, kao i druge bankarske proizvode i usluge.</p>	<p>Primjedba nije uvažena.</p> <p>Obzirom da predlog zakona u potpunosti prati direktivu 2008/48/EZ, to se predlagač zakona odlučio za sistem negativnog određenja, definišiću izuzeća u članu 6, čime lista potrošačkih kredita ostaje otvorena za eventualne nove kredite koji ispunjavaju zakonom propisan uslove.</p>
<p>6.6. Nacrt zakona ne prepoznaje nominalnu kamatnu stopu, kao osnovnu kamatnu stopu. Visina promjenljive nominalne kamatne stope, nije vezana za referentne vrednosti, koje su javno dostupne, nije definisano da na visinu kamtne stope, ne može uticati jednostrana volja bilo koje strane, ni davaoca finansijskog proizvoda i usluge, ni klijenta.</p> <p>a) U Nacrtu zakona kamate se izjednačavaju sa troškovima kredita (čl. 17 Zakona), bez marže, uz upućivanje na propise CBCG u vezi EKS (čl.</p>	<p>Primjedba nije osnovana.</p> <p>Zakon poznaje kamatnu stopu kao nominalnu kamatnu stopu, a takvu kamatnu stopu dalje razrađuje kao fiksnu i varijabilnu. Pravilo da na visinu kamtne stope ne može uticati jednostrana volja bilo koje strane nalazi u Zakonu o zaštiti potrošača, kroz glavu koja reguliše nepoštene ugovorne odredbe, a čija je shodna primjena propisana ovim zakonom. Zakon poznaje indeks ili referentnu stopu u predugovornoj fazi (član 9 stav 1 tačka 6), kao i u ugovornoj fazi (član 16</p>

<p>26 Zakona), čime se važna materija ostavlja da se reguliše podzakonskim aktom. U Nacrtu zakonu nije definisana obaveza iskazivanja kamatne stope na godišnjem nivou, nije definisan način obračuna konformne kamatne stope za ugovore sa rokom dužim od godinu dana.</p> <p>b) Zakon treba da definiše da se kamatne stope mogu menjati samo kada to izazovu promjene na tržištu. Treba definisati da promenljive kamatne stope će moći da se mijenjaju ukoliko se promjeni neki bitan faktor koji direktno utiče na njihovu visinu. Faktori od kojih najčešće zavise promenljive kamatne stope su referentna kamatna stopa Centralne banke CG, EURIBOR, LIBOR i drugi javi parametri, a ne „poslovna politika” banke i MFI.</p> <p>c) Zakon nema odrednicu o nedozvoljenoj kamati (pojam zelenaške kamate, visina stope zelenaške kamate, način ugovaranja, način obračuna zelenaške kamate), ni sankciju za slučaj ugovaranja zelenaške kamate (ništavost odredbe o zelenaškoj kamati, novča kazna za privredni prestup, oduzimanje imovinske koristi i gubitak prava na obavljanje djelatnosti). U praksi najrazvijenih zemalja tržišne ekonomije propisane su najviše dozvoljene kamatne stope.</p>	<p>stav 3 tačka 6).</p> <p>a) Termin ukupni troškovi kredita predstavlja ono što čini troškove za potrošača.</p> <p>b) Zakon o potrošačkim kreditima ne definiše visinu kamatne stope. U ugovoru o kreditu na sažet i jasan način moraju biti sadržani kamatna stopa, odnosno različite kamatne stope, uslovi pod kojima se primjenjuju i, kada su ti podaci dostupni, indeks ili referentnu stopu koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periode, uslove i postupke promjene kamatne stope.</p> <p>c) Zelenaški ugovori su predmet uređenja Zakona o obligacionim odnosima, član 135, čija je shodna primjena propisana ovim predlogom zakona.</p>
<p>6.7. U Zakonu nije predviđena mogućnost moratorijuma – zastoja u otplati za određeni period. Moratorijum ne smije da isključivo zavisi od volje kreditora, jer to praktično ne bi predstavljalo nikakvu zakonsku zaštitu za korisnika. Zakon ne predviđa ograničenje da kamata prestaje da teče kada dostigne visinu glavnog duga, kao pravilo, niti u kojim slučajevima je dozvoljen izuzetak od tog pravila (npr. stambeni krediti). Zakonom bi trebalo predvidjeti izuzetak za one ugovore koji imaju ročnost dužu od npr. 10 godina (npr. stambeni krediti).</p>	<p>Primjedba nije prihvaćena.</p> <p>Direktiva 2008/48/EZ koja je preuzeta u predlog zakona, a koja reguliše potrošačke kredite ne predviđa moratorijum odnosno zastoj u otplati kredita. Članom 15 stav 4 predloga zakona predviđena je mogućnost produženja otplate kredita na način što bi se smanjila visina anuiteta koju je potrošač dužan da plati, s tim što bi se preostali dio neotplaćenog anuiteta pretvorio u novu glavniciu. Direktiva 2008/48/EZ takođe ne predviđa pitanje prestanka obračuna kamate kada dostigne visinu glavnog duga.</p>
<p>6.8. Zakon ne reguliše pitanje ko i pod kojim uslovima i po kojoj proceduri može davati podatke o kreditnom bonitetu korisnika bankarskih proizvoda i usluga, ko, po kojoj proceduri i pod kojim uslovima, može tražiti promjenu podataka o kreditnom bonitetu, sankcije za pogrešno unijete podatke o</p>	<p>Primjedba je neosnovana.</p> <p>Navedena materija regulisana je podzakonskim aktom Centralne banke – Odluka o kreditnom registru Sl. list CG, br. 27/11. Dopunom člana 14 predloga zakona stvoren je pravni osnov za usklađivanje ovog propisa sa propisom koji</p>

<p>kreditnom bonitetu, uslove brisanja upisa o kreditnom bonitetu i sl. U članu 13 Zakona date su samo opšte odredbe o procjeni kreditne sposobnosti.</p>	<p>definiše dostavljanje, čuvanje, način koroišćenja podataka Kreditnom registru.</p>
<p>6.9. Nacrtom zakona se predviđa mogućnost prenosa ugovora o kreditu i na treće lice. U Zakonu se ne definiše kome banka može prenijeti potraživanje iz ugovora o kreditu (koje još nije dospelo), i da to ne može biti bez pristanka korisnika. Jer je to u načelu zaštite potrošača. Ako se ima u vidu praksa banaka da praktično svaki kredit može proglasiti dospjelim (ne samo ako korisnik ne izmiruje u roku obaveze iz ugovora, već i ako banka procijeni da je ugrožen kreditni rejting korisnika kredita), tada se tek ostavljaju totalno nezaštićeni potrošači koji su korisnici bankarskih proizvoda i usluga. Time se omogućava i pojava „utjerivača dugova”.</p>	<p>Primjedba nije osnovana.</p> <p>Članom 24 takođe se preuzima obaveza iz direktive 2008/48/EZ. Institut ustupanja ugovora ili prenosa prava iz ugovora je od ranije bio poznat u našem pravnom sistemu kroz odredbe Zakona o obligacionim odnosima, a odredbama predloga zakona se samo dodatno štite potrošači koji mogu prigovor koji su imali prema starom povjeriocu istaći i novom.</p>
<p>6.10. Članom 28 Nacrta zakona, predviđen je rok za odluku kreditora po prigovoru potrošača, taj rok je odmah, a u složenijim slučajevima 8 dana od dostavljanja prigovora. Navedeni član Nacrta zakona, nije usaglašen sa članom 91 Zakona o bankama („Sl.list CG” br.17/08 i 44/10), kojim je utvrđen rok za odluku banke po prigovoru klijenta” u razumnom roku, a najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja prigovora”.</p>	<p>Primjedba nije osnovana.</p> <p>Član 91 Zakona o bankama predviđa prigovor zbog nepridržavanja obaveza iz zaključenog ugovora, dok predlog ovog zakona predviđa mnogo veći broj situacija u kojima se potrošač može obratiti kreditoru. Takođe, neophodno je napomenuti da je pojam kreditora po ovom zakonu mnogo širi i da obuhvata kreditore kako iz bankarskog, tako iz finansijskog i realnog sektora.</p>
<p>7. NVO CEZAP</p>	
<p>7.1. Predlog da se u Prelaznim i završnim odredbama u članu 36 navede i član 22 o prijevremenom otplati ili makar neke tačke (npr. tačka 4)</p>	<p>Predlog je prihvaćen.</p>